ΠΩΣ ΤΟΝ ΒΛΕΠΟΥΝ ΟΙ ΞΕΝΟΙ

Ὁ ἀνταγωνισμός Μακαρίου - Γρίβα

ΠΑΡΙΣΙ, Αὔγουστος.

ΠΡΟ ΕΞΗ ἐτῶν ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Μακάριος, χαμογελαστός πάντα καί ἤρεμος, παραχωροῦσε σέ συντάκτη τῆς γαλλικῆς ἐφημερίδος «Κομπάς» μιά συνέντευξη. Προσέβλεπε, τότε, μέ ἐμπιστοσύνη στό μέλλον τῆς νήσου ὁ Πρόεδρος τῆς Κύπρου. Οἱ ἐνδοκυπριακές συνομιλίες μεταξύ τοῦ κ. Κληρίδη ἀφ' ἑνός καί τοῦ κ. Ντενκτάς ἀφ' ἑτέρου, εἶχαν ἐπαναληφθῆ τότε πάλι, ὕστερα ἀπό κάποια διακοπή. Ἦταν γνωστό καί πότε ὅτι οἱ διαπραγματεύσεις αὐτές θά ἦσαν δυσχερεῖς, γιατί προσέκρουαν στό θέμα τοῦ τρόπου διοικήσεως τῶν μικτῶν ἑλληνοτουρκικῶν κοινοτήτων πού εἶναι πολυπληθεῖς, ἰδιαίτερα στίς περιοχές Πάφου καί Λεμεσοῦ.

● ΟΠΩΣΔΗΠΟΤΕ ὅμως, τό γεγονός ὅτι δέν ὑπῆρξαν συγκρούσεις στίς κοινότητες αὐτές, ὅπως καί τό γεγονός ὅτι οἱ «κυανόκρανοι» τοῦ ΟΗΕ ἐπαγρυπνοῦσαν ἐπί τῆς νήσου, ἦταν ὁπωσδήποτε κάτι.

● Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ Μακάριος σκεφτόταν τοτε ὅτι ὁ χρονος δούλευε γι' αὐτόν: Οἱ Τουρκοκύπριοι τῶν δύσκολων αὐτῶν κοινοτήτων, πού ὡς μειοψηφοῦντες στά χωριά τους ζητοῦσαν νά ἐξαρτηθοῦν ἀπό τά κοντινά τους χωριά ὅπου ἐπικρατοῦσε ἡ τουρκική πλειοψηφία, θά ἀντιλαμβάνονταν σιγά-σιγά τά καλῶς ἐννοούμενα συμφέροντά τους καί θά συνεργάζονταν μέ τούς Ἕλληνες.

● ΕΞ ΑΛΛΟΥ, ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Μακάριος ἔβλεπε ὅτι μέ τόν καιρό ἡ τουρκική ἀδιαλλαξία θά ὑποχωροῦσε καί ὅτι οἱ νεαροί Τουρκοκύπριοι διανοούμενοι δέν θά ἔδειχναν πλέον τόσο φανατισμό, ἀφοῦ καί τώρα ἀκόμη πολλοί ἔφευγαν γιά τήν Ἀγγλία χωρίς καμμιά πρόθεση νά ἐπιστρέψουν στή νήσο.

● Ο ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ σκεφτόταν ἔτσι, ὅτι μέ τήν παρέλευση τοῦ χρόνου τό θέμα τῆς ἑνώσεως δέν μποροῦσε παρά νά λυθῆ ἀπό μόνο του, ὡριμάζοντας.

Η ΕΜΦΑΝΙΣΗ ΤΟΥ ΓΡΙΒΑ

ΩΣ ΠΡΙΝ ἀπό τρία χρόνια κανένας στήν Κύπρο δέν σκεφτόταν ὅτι μποροῦσε νά ὑπάρξη μιά ἐ-

Ὁ Μακάριος

πανέκδοση τῶν ἀγώνων τῆς Ε.Ο.Κ.Α. Οἱ Κύπριοι ἦσαν εὐχαριστημένοι. Πλούτιζαν ἀπό τό ἐμπόριο καί τόν τουρισμό. Τό κατά κεφαλήν εἰσόδημά τους ἦταν ὑψηλότερο ἀπό τό μέσο εἰσόδημα στήν Ἑλλάδα. Καί, γενικά, ἡ ἀτμόσφαιρα στή νῆσο ἦταν ἤρεμη καί εἰρηνική. Ἐξ ἄλλου, ὁ Τύπος ἦταν ἐλεύθερος τόσο ὅσο καί στήν Ἰταλία καί κανείς δέν ἐμποδιζόταν νά παραλαμβάνη ἑκάστοτε τούς ὑπουργούς καί νά τούς κρίνη αὐστηρότατα. Τέλος, οἱ Τουρκοκύπριοι ἄρχιζαν νά ξεμυτίζουν ἀπό τά γκέττο τους καί νά εἰσχωροῦν στούς ἑλληνικούς τομεῖς τῆς Λευκωσίας καί τῆς Ἀμμοχώστου, ζητώντας δουλειά. Καί συμβάλλοντας ἔτσι στήν οἰκονομική ἀνάπτυξη τῆς νήσου.

● ΟΙ ΣΧΕΣΕΙΣ μεταξύ Μακαρίου καί Παπαδοπούλου ἦσαν τήν ἐποχή ἐκείνη πολύ χλιαρές. Ἦταν ἡ ἐποχή πού, ἐν ὀνόματι τῆς ἑνότητας τοῦ ἑλληνισμοῦ, ἡ Ἀθήνα δέν ἀνεχόταν τό γεγονός ὅτι ὁ κυπριακός Τύπος φιλοξενοῦσε ἀπόψεις τῶν Ἑλλήνων δημοσιογράφων καί συγγραφέων πού διώκονταν λόγω τῶν πολιτικῶν τους ἀπόψεων.

● ΗΤΑΝ ἡ ἐποχή πού τό καθεστώς τῶν Ἀθηνῶν— σκληρό ἀκόμη καί μονολιθικό στήν ἰδεολογία του, σκεφτόταν νά «σφίξη» τόν Ἀρχιεπίσκοπο, ὑποχρεώνοντάς τον νά ὑποστηρίζη σ' ὅλες τίς περιπτώσεις τίς ἀπόψεις του πού εἶχε δυσχέρειες στίς σχέσεις του μέ τήν Δυτική Εὐρώπη, ἐνῶ ἡ Οὐάσιγκτον συνέχιζε τίς πιέσεις της ἐπί τῆς ἑλληνικῆς κυβερνήσεως, ἐπιδιώκοντας μιά κάποια ἀλλαγή, «κάτι πού νά μοιάζη μέ δημοκρατία»...

● ΤΗΝ ἐποχή ἐκείνη ὁ Γρίβας μηχανορραφοῦσε στά παρασκήνια: προσπαθοῦσε νά ἐμφανισθῆ ὡς «ἰσχυρός ἄνήρ», πού θά ἔφερνε τήν τόσο ποθητή ἕνωση... Ἡ πολιτική τοῦ στρατηγοῦ Γρίβα ὁδηγοῦσε σέ μιά ἄμεση καί ἀνεπιθύμητη ὑπονόμευση τῶν ἑλληνοτουρκικῶν σχέσεων, τίς ὁποῖες ὁ Πιπινέλης εἶχε κατορθώσει νά βελτιώση κάπως, ὕστερα ἀπό μιά περίοδο ὀξύνσεώς τους.

Ο ΚΟΝΤΟΤΙΕΡΟΣ

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ Γρίβας ἐπέστρεψε παρανόμως στήν Κύπρο. Καί μέ μιᾶς φάνηκε ὅτι εἶχε ἐκδηλωθῆ καρκίνος στό κορμί τῆς νήσου. Ἡ ἀσθένεια αὐτή εἶχε ἐπικίνδυνες ἐκδηλώσεις. Ἡ ὁροσειρά τῆς Τρώοδου προσφερόταν στή

ΕΧΟΥΝ ΑΝΑΜΙΞΗ ΞΕΝΕΣ ΜΥΣΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

δημιουργία ἀνατρεπτικῶν ὁμάδων. Ἐκεῖ συγκροτήθηκαν οἱ κομμάντος πού, ὅπως πάντα, ἔτσι καί τώρα ἄρχισαν τό ἔργο τους μέ ἐπιθέσεις ἐναντίον ἀστυνομικῶν σταθμῶν καί ἐναντίον τῆς περιουσίας γνωστῶν μακαριακῶν προσωπικοτήτων.

● ΣΕ ΠΕΝΤΑΚΟΣΙΟΥΣ ἄνδρες ὑπολογίζονταν οἱ γριβικοί κομμάντος. Ἀλλά καί δεκαπέντε ἄνθρωποι, καλά ὁπλισμένοι, θά μποροῦσαν σ' ἕνα νησί σάν τήν Κύ-

Ὁ ὑπαρχηγός τῆς ΕΟΚΑ Β΄ Σταῦρος Σταύρου ἢ Σῦρος ὁδηγεῖται στό δικαστήριο τῆς Λευκωσίας

προ νά κάνουν ἀληθινή θραύση: νά κόβουν τίς ἐπικοινωνίες καί νά ἐπιδίδωνται σέ ἀπαγωγές ὑπουργῶν.

● Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ Γρίβας, ὁ τελευταῖος τῶν Κοντοτιέρων, ἦταν ἡ ψυχή αὐτῆς τῆς παρανομίας, πού στρεφόταν ἄμεσα κατά τοῦ Μακαρίου. Τό μίσος τοῦ στρατηγοῦ ἦταν ἄσβεστο: ἢ αὐτός θά ἔπεφτε ἢ ἐκεῖνος! Ἡ αὐλαία ἀνοιγε στήν Κύπρο γιά νά δεῖξη τήν προπαρασκευαστική φάση ἑνός ἐμφυλίου πολέμου, πού θά ἦταν ἐπικίνδυνος ἄν τό ἑλληνικό στοιχεῖο δέν ἀποτελοῦσε τή συντριπτική πλειοψηφία τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Κύπρου.

ΠΟΙΟΣ ΚΙΝΕΙ ΤΟΝ ΓΡΙΒΑ ;

ΠΟΙΟΣ εἶχε συμφέρον νά ὑποστηρίζη τόν Γρίβα; Ποιά μέσα ἀμύνης διέθετε ὁ Μακάριος; Στό πρῶτο ἐρώτημα θά ἦταν πολύ ἄνετο νά ἀπαντήση κανείς ὅτι ἡ Ἀθήνα ἐπιζητοῦσε νά ἐπιστεύση τήν ἕνωση, πού τῆς διέφευγε διαρκῶς. Καί πού θά ἐξακολουθήση νά τῆς διαφεύγη— ἔλεγαν μερικοί— ὅσο ὁ Μακάριος θά ἔμενε ἀρχηγός τοῦ κυπριακοῦ κράτους. Ὁ ἄνθρωπος αὐτός ἦταν φίλος τῆς ἀρχῆς καί εἶχε τήν ἱκανότητα νά κρατᾶ τήν ἐξουσία. Εἶχε ἐπίσης τή δεξιότητα καί τήν ὑπομονή νά ἀντιμετωπίζη κάθε δοκιμασία. Καί ἦταν, ἐπί πλέον, δημοφιλής.

● ΠΟΛΛΑ θά συνηγοροῦσαν λοιπόν γιά νά γράψη κανείς ὅτι ἡ Ἀθήνα, ἀδυνατοῦντας γιά διαφόρους λόγους— καί δή γιά λόγους ἐξωτερικῆς πολιτικῆς— νά ἀνατρέψη τόν Μακάριο, περίμενε ὑπομονητικά τή στιγμή τοῦ χαμοῦ του κι' ἔκανε τό πᾶν, στό χρονικό αὐτό διάστημα, γιά νά τόν ἐξασθενεῖ, δένοντας στό πόδι του τό βαρύδι πού λέγεται Γρίβας.

● ΑΝ ΤΟ ΠΡΑΓΜΑ εἶναι ἔτσι, ἡ ἐπίσημη ἑλληνική διπλωματία δέν ἔπαιξε κανένα ρόλο στήν ὑπόθεση αὐτή: τό ἑλληνικό ὑπουργεῖο Ἐξωτερικῶν δέν χάνει εὐκαιρία νά μή ἐπικρίνη τόν Γρίβα, τονίζοντας διαρκῶς ὅτι τοῦ λείπει καί ἡ στοιχειώδης πολιτική ἀντίληψη, ὑπογραμμίζοντας τήν ἀσυνέπειά του καί ἀναφερόμενο στούς κινδύνους πού ἐγκυμονοῦν οἱ πράξεις του.

● Η ΑΘΗΝΑ— τό ὑπογραμμίζουμε— δέν ἔχει κανένα ἰδιαίτερο συμφέρον νά διακινδυνεύση τή δηλητηρίαση τῶν σχέσεών της μέ τήν Ἄγκυρα. Οἱ σχέσεις αὐτές, ἄψογες πρός στιγμήν, εἶναι, παρ' ὅλα αὐτά, ἐπισφαλεῖς, ἐπειδή λόγω τῶν προαιωνίων ἀντιθέσεων τῶν δύο χωρῶν μποροῦν εὐκολα κάποια μέρα νά ἀπειληθοῦν: φτάνει κανείς νά ὑπενθυμίση ἐν προκειμένω πόσο μῖσος ἐξέφρασε ὁ τουρκικός Τύπος κατά τή διάρκεια τῆς τελευταίας ἑλληνοτουρκικῆς κρίσεως, τῆς ὁποίας ἀφορμή ἦταν πάλι ἡ Κύπρος. Αὐτό καί μόνο εἶναι ἀρκετό γιά νά γίνη πλήρως κατανοητό ὅτι ὁ Γ. Παπαδόπουλος θά προτιμοῦσε ν' ἀσχοληθῆ μέ κάτι ἄλλο ἀντί νά τροφοδοτῆ τό ἀντιτουρκικό ἐθνικιστικό ρεῦμα πού εἶναι ἐνδημικό στήν Ἑλλάδα.

● ΑΣ ΕΠΑΝΕΛΘΟΥΜΕ ὅμως στό ζήτημα: Ποιός ἐξοπλίζει τόν Γρίβα; Ἡ CIA ἢ οἱ Ἰσραηλινοί, ὅπως ὑποστηρίζουν οἱ Ἄραβες: Ἡ μήπως καί οἱ δύο; Τό ποόβλημα ἀξίζει τόν κόπο νά τεθῆ: ἡ Βρετανία διαθέτει στήν Κύπρο δύο βάσεις καί ἡ κυπριακή κυβέρνηση λέει ὅτι ἀγνοεῖ ἄν ἀποθηκεύωνται ἀτομικές βόμβες στίς βάσεις αὐτές. Ἡ κυπριακή κυβέρνηση ἐνδιαφέρεται λιγώτερο, ὅπως φαίνεται, γι' αὐτό τό ζήτημα. Περισσότερο ἐνδιαφέρεται ὅμως ἄν, σέ περίπτωση ἐπαναλήψεως τοῦ θερμοῦ πολέμου στήν Μέση Ἀνατολή, οἱ βάσεις αὐτές χρησιμοποιηθοῦν ἐναντίον ἑνός τῶν ἐμπολέμων.

● ΕΙΝΑΙ φανερό ὅτι ὁ Μακάριος δέν θά ἀνεχόταν νά χρησιμοποιηθῆ σέ τέτοια περίπτωση ἡ νῆσος του ὡς «ἀεροπλανοφόρο» ἐναντίον ἑνός τῶν ἐνδιαφερομένων μερῶν. Αὐτός ὁ ἐνδεχόμενος «θερμός πόλεμος» δέν θά εἶχε καμμιά σχέση μέ τήν Κύπρο, πού ἐπιθυμεῖ, πάση θυσία, νά παραμείνη οὐδέτερη.

● ΣΤΗΝ περίπτωση αὐτή ἡ Κύπρος— μέλος σήμερα τῆς Κοινοπολιτείας— θά εἶχε νά φοβηθῆ πολλά ἀπό τήν ἕνωση, πού θά ἦταν τότε μιά διπλῆ ἕνωση, ἀφοῦ καί ἡ Τουρκία θά ἀπαιτοῦσε ἕνα κομμάτι τοῦ κυπριακοῦ ἐδάφους. Σέ μιά τέτοια περίπτωση, ἀντί ἡ κυπριακή κυβέρνηση νά διαπραγματευθῆ μέ τίς ἀγγλικές ἀρχές — ὅπως κάνει σήμερα— ἀντί ἡ νῆσος νά μένη κύρια τῶν τυχῶν της, θά γινόταν ἕνα παιχνιδάκι στά χέρια τοῦ ΝΑΤΟ, μέ ὅλους τούς κινδύνους στούς ὁποίους θά μποροῦσε νά τήν ἐκθέση μιά τέτοια κατάσταση. Ἡ Κύπρος θά ἔπαυε, ἔτσι, νά εἶναι ἕνα ἀνεξάρτητο κράτος - μέλος τοῦ ΟΗΕ καί θά χωριζόταν σέ δύο τμήματα, πού θά ἀνήκουν σέ δύο κράτη - μέλη τοῦ ΝΑΤΟ. Ἡ κατάσταση δέν θά ἦταν τότε καθόλου ἀξιοζήλευτη.

● ΚΙ' ΕΠΕΙΔΗ ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Μακάριος ξέρει καλύτερα ἀπό τόν καθένα ὅτι τό γενικώτερο συμφέρον τῆς νήσου εἶναι νά μείνη ἐκτός κάθε συρράξεως, ἡ στοιχειωδέστερη λογική ἀνάλυση ὁδηγεῖ στή σκέψη ὅτι μόνο κάποιες μυστικές ὑπηρεσίες μποροῦν σήμερα νά ἐξοπλίζουν τόν Γρίβα. Πρόκειται γιά μυστικές ὑπηρεσίες πού μελέτησαν τή στρατηγική θέση τῆς Κύπρου στήν Ἀνατολική Μεσόγειο, πού εἶδαν ὅτι ἡ νῆσος εἶναι ἕνα πρώτης τάξεως προγεφύρωμα καί πού δέν ἐνδιαφέρονται προφανῶς γιά τήν εὐημερία τῶν κατοίκων της, γιά τήν ἡσυχία τους καί γιά τή θέλησή τους νά ζήσουν εἰρηνικά.

Ο ΜΑΚΑΡΙΟΣ ΔΗΜΟΦΙΛΗΣ ΗΓΕΤΗΣ

ΔΕΥΤΕΡΟ ἐρώτημα: Ποιός ὑποστηρίζει τόν Μακάριο; Ἡ φωνή τοῦ λαοῦ, πρῶτα ἀπ' ὅλα. Τό γεγονός ὅτι ὁ Μακάριος εἶναι δημοφιλής εἶναι αὐταπόδεικτο. Ἀφοῦ κατόρθωσε νά ἐξουδετερώση τούς τρεῖς μητροπολίτες πού στράφηκαν λυσσαλέοι ἐναντίον του, χωρίς ὁ πληθυσμός τῆς νήσου νά κινήση οὔτε τό «μικρό δακτυλάκι του» γιά νά τούς ὑπερασπίση, εἶναι ὁπωσδήποτε ἀρκετή ἔνδειξη.

● Η ΦΙΛΕΛΕΥΘΕΡΗ Δεξιά, τό Κέντρο καί ἡ Ἀριστερά τῆς νήσου ἀναγνωρίζουν ὅτι ὁ Μακάριος εἶναι ὁ καλύτερος σημαιοφόρος τῶν πολιτικῶν δικαιωμάτων τῆς Κύπρου. Κι' ἐκεῖνος διακηρύσσει ὅτι εἶναι ἕτοιμος νά προκηρύξη ἐκλογές, πού θά ἔδιναν στόν στρατηγό Γρίβα καί στούς ὀπαδούς του ἴσες μ' αὐτόν δυνατότητες νά ἀναπτυχθοῦν— ἄν θά τούς ἤθελε ὁ λαός τῆς Κύπρου. Οἱ γριβικοί λένε ὅτι ἀποδέχονται τήν πρόκληση, ὑπό τόν... ὅρο ὅμως νά ἀποσυρθῆ ὁ Μακάριος !

● Η ΚΥΠΡΙΑΚΗ Ἐθνοφρουρά, διοικουμένη ἀπό Ἕλληνες ἀξιωματικούς, δέν φαίνεται νά ἀρέσκεται στήν ἰδέα μιᾶς ἀνομίξεώς της στή διαφορά Μακαρίου — Γρίβα. Καί ἡ κυβέρνηση τῶν Ἀθηνῶν θά προτιμοῦσε νά μειώση τή δύναμη τῆς ἐθνοφρουρᾶς. Ἀλλά ὁ Πρόεδρος τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας διαθέτει τώρα δικές του ἀστυνομικές δυνάμεις, δικούς του κομμάντος, πού δίνουν κάθε φορά τήν ποέπουσα ἀπάντηση στούς κομμάντος τοῦ στρατηγοῦ Γρίβα. Ὁ τελευταῖος αὐτός δέν εἶναι σέ θέση νά ἐξεγείρη τήν ἐθνοφρουρά ἐναντίον τοῦ Μακαρίου. Πληροφορημένος πεοίφημα γιά ὅλα, ὁ Ἀοχιεπίσκοπος ἀντιμετωπίζει μέ πεοιφόρόνηση τίς ἀπαιτήσεις τοῦ παλαιοῦ ἀγωνιοῦ τῆς ΕΟΚΑ. Θά ἐξακολουθήσουν ὅμως νά βαίνουν μέ τόν ἴδιο τοόπο τά πράγματα στήν Κύπρο;

● ΓΙΝΕΤΑΙ συνήθως ἡ παρατήρηση ὅτι, ἄν ἐδολοφονεῖτο, ὑπό τίς παροῦσες συνθῆκες ὁ Μακάριος, θά ἄφηνε τήν Κύπροο σέ μιά τραγική κατάσταση, ἕτοιμη νά γίνη βοοᾶ τοῦ ἐμφυλίου πολέμου. Γι' αὐτό καί θά ἄξιζε τόν κόπο, συμπληρώνουν, νά παραιτηθῆ τώρα ὑπέρ ἑνός διαδόχου πού θά ἀποξεῖνυε ὁ ἴδιος— ὅπως π.χ. ὑπέρ τοῦ κ. Κληρίδη— ἀντί νά ἐπιμένη νά ἐνσαρκώνη ὁ ἴδιος τήν ἐξουσία στήν Κύπρο.

● Ο ΜΑΚΑΡΙΟΣ δέν ἔπαψε πο-

Ὁ Γρίβας

τέ νά διακηρύσση ὅτι σκοπός του δέν εἶναι ἡ διαιώνιση τῆς ἐξουσίας του: σέ μιά τέτοια κρίσιμη ὅμως περίοδο, ὁπό Γρίβας θά μποροῦσε νά ἐπωφεληθῆ ἀπ' αὐτή, δέν θά ἐγκαταλείψη τήν ἀρχή προτοῦ διακανονισθῆ τό ζήτημα τῶν σχέσεων τῶν δύο κοινοτήτων. Ὁ στρατηγός Γρίβας θά πρέπει νά ἐξαφανισθῆ ἄν θέλη νά δῆ τόν Μακάριο ἐγκαταλείποντα τήν ἀρχή.

....μὲ τὸν παραδοσιακό μας τρόπο, Σᾶς ἀναγγέλουμε:

ΑΠΟ 14 - 08 - 1973 μία ἀκόμη εὐκαιρία γιά Σᾶς. Ἐγκαινιάσαμε μία ἀκόμη γραμμή - μαναδική στίς ἀεροσυγκοινωνίες.

Τώρα, ἡ γνωστή Σας ΑΘΗΝΑΙ - ΚΙΝΣΑΣΑ, ΝΤΟΥΑΛΑ. NON STOP - πτήσεις μας QC 309 - 310 θά περνᾶ μέσω τοῦ ἐμπορικοῦ κέντρου τοῦ Καμεροῦν. Ἡ "Χρυσή Λεοπάρδαλις" SUPER DC 8 - F 63, Σᾶς προσφέρει μία ἀκόμη εὐκαιρία!

Περισσότερες πληροφορίες στόν ταξιδιωτικό Σας πράκτορα, ἢ στήν.....

air zaïre

ΦΙΛΕΛΛΗΝΩΝ 14 ΑΘΗΝΑΙ ΤΗΛ.: 3235.738 - 3235.509

κρέμα ξυρίσματος adelco γιά εὐαίσθητες ἐπιδερμίδες

Ξεπερασμένες οἱ θέσεις τῶν «Γκωσίστ»

Ὁ γαλλικός Μάϊος τοῦ 1968, ἔπαιξε σημαντικό ρόλο

Η «ΝΕΑ ΑΡΙΣΤΕΡΑ» ΑΛΛΑΖΕΙ ΤΑΚΤΙΚΗ

ΠΑΡΙΣΙ, Αὔγουστος

ΥΣΤΕΡΑ ἀπό τήν ἔκρηξη τοῦ Μάη τοῦ 1968, ὕστερα ἀπό τίς θετικές ὑπηρεσίες πού προσέφερε στήν ἐξέλιξη τῆς πολιτικῆς ζωῆς τῆς Γαλλίας αὐτή ἡ ἐξέγερση τῶν φοιτητῶν κι' ὕστερα ἀκόμη ἀπό τίς αὐταπάτες πού ἔθρεψε μεταξύ τῶν νέων, ἡ ἰδεολογία τῶν ὑπεραριστερῶν — τῶν «γκωσίστ» — ἀναθεωρεῖται τώρα ἀπό τούς ἴδιους τούς ἐμπιστευτάς της. Πολύ εὐγλωττο εἶναι ἀπό τήν ἄποψη αὐτή τό τελευταῖο βιβλίο τοῦ Μαρκοῦζε «Ἀντεπανάσταση καί ἐξέγερση».

● Η ΑΛΗΘΕΙΑ εἶναι ὅτι ὁ Μαρκοῦζε δέν προβάλλει μέ τό νέο αὐτό ἔργο του ὡς ἀποστάτης, πού ἀρνεῖται τις παλιές του ἰδέες, ἀλλά σάν ἀναθεωρητής τῶν ἰδίων του τῶν ἀπόψεων τις ὁποίες προοπαθεῖ νά τίς ὄῆ κάτω ἀπό τό φῶς τῶν νέων ἐξελίξεων πού σημειώθηκαν στόν κόσμο, ἀπό τό θεομό ἐκεῖνο Μάϊο πού γέννησε τόσες ἐλπίδες.

● Ο ΜΑΡΚΟΥΖΕ ὑπογραμμίζει, πράγματι, ὅτι ὁ γκωσισμός, μέ τόν αὐθορμητισμό πού τόν διέκρινε ἐξ ἀρχῆς, προσέφερε κάτι πολύτιμο: ἔφερε σέ πρώτη γραμμή μερικές ποιοτικές πλευρές τῆς ἐπαναστάσεως πού πάντα ὑποτιμόνταν ἀπό τούς ὀπαδούς τῶν μεταρρυθμιστικῶν κομμάντων. Μήπως αὐτό πού στή Δύση ὀνομάζεται σήμερα πολιτιστική ἐπανάσταση, δέν εἶναι ἔργο τοῦ Μαΐου; Μήπως δέν ἀξιοποιήθηκαν ἀπό τήν ἐποχή ἐκείνη οἱ νέες ἰδέες πού θά μποροῦσαν νά προσφέρουν τό πλαίσιο μιᾶς νέας κοινωνικῆς ζωῆς καί νά ἀντιπαραταχθοῦν στό σύστημα τῶν ἰδεῶν τοῦ «κατεστημένου»; Μήπως ἀκόμη, κάτω ἀπό τήν πίεση τῶν γεγονότων τοῦ Μαΐου, δέν δόθηκε ἀπό τότε μιά αὔξουσα ὁλοένα προσοχή στά θέματα τῆς ποιοτικῆς ἀλλαγῆς τῆς ζωῆς καί τῆς προστασίας τοῦ περιβάλλοντος, στά θέματα τῆς ἄμεσης δημιουργίας καί τῆς κοινοτικῆς αὐτοδιοικήσεως;

● Ο ΜΑΡΚΟΥΖΕ θά μποροῦσε ὡστόσο, νά πῆ ὅτι ὁ ἴδιος δέν ἔλεγε τίποτα τό νέο στά μεγάλα σημερινά προβλήματα, ἀφοῦ ὁ Μάρξ — στό γνωστό καί κρυμμένο ὡς τώρα μέρος τοῦ ἔργου του — τά εἶχε πῆ ὅλ' αὐτά καί μάλιστα πολύ καλύτερα, στήν ἐποχή του.

Τί λένε Μαρκοῦζε καί Ρεζί Ντεμπρέ

● Η ΕΠΑΝΑΝΑΚΑΛΥΨΗ, ὡστόσο, ὅλων αὐτῶν τῶν ἰδεῶν δέν εἶναι

Ρεζί Ντεμπρέ: ὅταν ἦταν φυλακή

λιγώτερο τιμητική οὔτε γιά τόν Μάϊο, οὔτε γιά τόν Μαρκοῦζε, πού συνόψισε τίς ἰδέες του. Οἱ νέες ἀξίες πού ξεθάφτηκαν ἔτσι κι' ἦρθαν μέ ὁρμή στήν ἐπικαιρότητα — γιά ν' ἀποκαλύψουν πόσο κακό ἔκανε στό παγκόσμιο κοινωνικό κίνημα ὁ καρκίνος τῆς γραφειοκρατίας — ἔπαιξαν μέγιστο ρόλο στήν ἀνανέωση τοῦ ἰδεολογικοῦ ὁπλοστασίου τῶν παλιῶν σοσιαλιστικῶν κομμάτων.

ΚΡΙΤΙΚΗ ΓΚΩΣΙΣΜΟΥ

ΟΣΟ γιά τόν Μαρκοῦζε, ἀφοῦ καί ρέπποε μέ σεβασμό τίς ἰδέες τοῦ γκωσισμοῦ, ἐγκαινίασε μέ τό τελευταῖο βιβλίο του μιά νέα περίοδο ἐποικοδομητικῶν σκέψεων, ὑπογραμμίζοντας τά ἀδύνατα σημεῖα του πού ἐμπόδισαν τό κίνημα αὐτό τῆς ἀνταροίας νά γίνη ἕνα πραγματικό ἐπαναστατικό κίνημα. Ὁ Μαρκοῦζε σημείωσε ἔτσι, ὅτι ὁ γκωσισμός δέν κατόρθωσε νά δώση μιά πλήρη ἀνάλυση τοῦ σύγχρονου κεφαλαιοκρατικοῦ καθεστῶτος. Αὐτό πού ἔκανε πράγματι ὁ γκωσισμός, σημειώνει ὁ Μαρκοῦζε, ἦταν νά ἐπιμείνη στό τελετουργικό μέρος ἐπαναστατικῶν ἐκδηλώσεων, χρησιμοποιώντας ὅμως στή δράση του θέσεις μιᾶς παρωχημένης ἐποχῆς — πού μποροῦσαν νά εἶναι καλές καί τελέσφορες στά τέλη τοῦ 19ου αἰώνα ἢ στίς ἀρχές τοῦ 20οῦ, ὄχι ὅμως καί σήμερα.

● ΕΙΝΑΙ, πράγματι, μιά πολύ λυπηρή συντηρητικοποίηση τῆς θεωρίας ἡ ἀπόπειρα νά χρησιμοποιοῦνται παλιά σχήματα καί νά παραβλέπεται τό γεγονός ὅτι τό κύριο χαρακτηριστικό τοῦ μοντέρνου καπιταλισμοῦ εἶναι ὅτι διεύρυνε τίς βάσεις του, ὅτι μετέτρεψε σέ μιά καί τήν αὐτή μᾶζα ἐργαζομένων, τούς χειρόνακτες καί τούς διανοουμένους, πού ὅλο καί πιό πολύ σήμερα δια πνέονται ἀπό τή σκέψη νά συμμετέχουν στή λήψη τῶν ἀποφάσεων γιά τά κοινά καί στήν ἄσκηση τῆς ἐξουσίας.

● ΤΟ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ εἶναι, ὅτι τά παλιά καί τά σύγχρονα κίνητρα τῆς διαρθρωτικῆς ἀλλαγῆς τῆς κοινωνίας θά πρέπει μᾶλλον νά συνδυασθοῦν ἀντί νά ἀντιπαρατίθενται μεταξύ τους ὡς ἀσυμβίβαστα καί ἀνταγωνιστικά.

ΠΑΡ' ΟΛΑ αὐτά ἡ προκύπτουσα ἀναγκαιότητα τῆς ἀλλαγῆς προσκρούει στό γεγονός ὅτι ἡ παραδοσιακή ἐργατική τάξη ἄρχισε τίς τελευταίες δεκαετίες νά νοιώθη κάπως συσσωματωμένη μέσα στό σύστημα, πράγμα πού ἄλλωστε προσέδωσε ἕνα νέο ρόλο στίς μειονοτικές ὁμάδες — τῶν περισσότερο ἀδικημένων στρωμάτων — πού ἀντιστέκονται σ' αὐτή τή συσσωμάτωση.

● ΤΟ ΔΥΣΤΥΧΗΜΑ εἶναι ἐν τούτοις, ὅτι οἱ μειονότητες αὐτές

Ὁ Μαρκοῦζε

ἀντί ν' ἀποτελέσουν πρωτοπορία τοῦ κοινωνικοῦ κινήματος, ἀντιδροῦν ἀρνητικά ἐντελῶς (ὡς πρός τίς διαθέσεις τοῦ συνόλου τῆς ἐργατικῆς τάξεως) καί ἀπομονώνονται στόν σεκταρισμό τους — ἔτσι καί τό κατεστημένο νά ἀξιοποιῆ πρός ὄφελός του κάθε τους κίνηση.

● ΠΑΡΑΤΗΡΩΝΤΑΣ τίς τάσεις αὐτές ὁ Μαρκοῦζε, προτείνει μιά θετική στρατηγική πού ὁ Γερμανός μαθητής του Ρούντι Ντοῦτσκε, ὀνόμασε «μακρά πορεία διά μέσου τῶν θεσμῶν».

● Ο ΜΑΡΚΟΥΖΕ προτείνει ἀκόμη παίρνοντας σάν παράδειγμα τό Πανεπιστήμιο, ὅτι οἱ διεκδικήσεις τῆς συμμετοχῆς στή λήψη τῶν ἀποφάσεων καί τοῦ ἐλέγχου τῶν πράξεων τῆς διοικήσεως, δέν πρέπει νά ἐγκαταλείπωνται, ὅτι δέν μπορεῖ νά εἶναι προτιμητέα ἡ τακτική τῆς δημιουργίας τοῦ χάους, ἐπειδή μέ τίς ὑπάρχουσες σήμερα συνθῆκες — οἱ ὁποίες μακροπροθέσμως ὑπακούουν στίς ἰσχυρότερες τάσεις τῶν κοινωνικῶν ἐξελίξεων — ὁ ἔλεγχος, ἀσκούμενος ἀπό τούς φοιτητές μπορεῖ νά συντελέση σέ ἀναγκαιότατες μεταρρυθμίσεις, κι' ὅτι ἑπομένως, ἡ πολιτική στρατηγική θά πρέπει νά ξεκινᾶ ἀπό τή ρεαλιστική μελέτη τῆς πραγματικότητος.

ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗ

Η ΝΕΑ εὐρωπαϊκή ἀριστερά καλεῖται ἔτοι νά ἀναθεωρήση τήν ὅλη ὡς τώρα πορεία της, νά ὄῆ μέ σοβαρότητα τά καθήκοντά της, νά πάψη νά γίνεται ἔρμαιο δυνάμεων πού δέν μπορεῖ νά ἐλέγξη ἢ νά ὑποψιαστῆ τήν ὕπαρξή τους, ἀλλά καί νά πάψη νά θεωρῆ τή δία ὡς αὐτοσκοπό.

● ΠΕΡΑ ἀπό τίς στιγμιαῖες ἱκανοποιητικές καί ἐνθουσιαστικές λαϊκές ἐκδηλώσεις, πού καταλήγουν σέ ἐκρήξεις - πυροτεχνήματα, καταδικασμένα νά σβήσουν μέσα στό σκότος, ὑπάρχει ἕνας πολιτικός ὀρθολογισμός πού ξεκινάει ἀπό τήν ἐπιδίωξη τῆς τελεσφόρου δράσεως. Ἡ ἐπανάσταση — τονίζει ὁ Μαρκοῦζε — δέν εἶναι μιά λυτρωτική ἔκρηξη, μιά καθαρτήρια φλόγα ζαφνική, αὐθόρμητη καί τελεσίδικη στά ἀποτελέσματά της, ὅπως φαντάζονταν οἱ φοιτητές τοῦ Καρτιέ Λατέν τό 1968. Εἶναι, ἀντίθετα, μιά βαθύτατη διαδικασία ἀναμοχλεύσεως τῶν κοινωνικῶν δυ